

IN HET KORT

Deze rubriek wordt samengesteld door Toon Vernooij. Bijdragen voor deze rubriek zijn van harte welkom. Stuur een berichtje naar toonvernooij@planet.nl.

Stadse idylle

Omdat het voorjaar is, een bericht uit eigen tuin.

De hele winter gebruikten ze hem al als slaappleats, de nestkast die het jaar daarvoor de goedkeuring blijkbaar niet had kunnen wegdragen. Een paartje koolmezen had de relatief warme slaappleats tegen de buitenmuur van onze woonkamer in december al bij de eerste vorstaanval ontdekt en in gebruik genomen. En half mei hebben ze, de kou en nattigheid van dit voorjaar trotserend, zeven gezonde jongen de wijde wereld in geschopt. Ik moet bekennen dat we ze daarbij wel een handje hebben geholpen. Een handje meelwormen om precies te zijn. Of liever: vele handjes meelwormen. Het was verbazingwekkend te zien hoe snel de vogels in de gaten hadden dat er wat te halen viel als een van ons de tuin in liep. Naarmate de jongen groeiden, nam de natuurlijke schuwheid van de ouders af. Het scheelde niet veel of ze vraten de wormen uit onze handen. Het uitvliegen verliep voorspoedig, zij het nogal chaotisch met jongen die zoekraakten in de takkenhoop of wegzakten in de bamboestruik naast de vijver, maar uiteindelijk is het allemaal goed gekomen. Het is weer stil in onze stadstuin.

Bron: *Schrijver dezes*



Jonge koolmees - Toon Vernooij

Meesterversalers

Roestflankprinia's zijn regelmatig het slachtoffer van koekoekswevers, die hun eieren tussen de prinia-eieren schuiven. Beide vogelsoorten leven al miljoenen jaren naast elkaar en de een probeert de ander te overtroeven. De koekoekswever doet zijn uiterste best om zijn eieren zoveel mogelijk op die van de roestflankprinia te laten lijken. Hij is daar zo goed in geslaagd dat mensen de eieren van beide soorten op het oog bijna niet kunnen onderscheiden. De prinia legt eieren in allerlei kleuren van wit tot rood en van groen tot blauw. De schalen zijn bedekt met een complex vlekkenpatroon. Het doel is natuurlijk het voor de koekoekswever zo moeilijk mogelijk te maken om goed gelijkende eieren te produceren. De Britse onderzoekers vergeleken het met het maken van bankbiljetten. En het loont blijkbaar de moeite, want de prinia's wisten regelmatig zelfs de mooiste nabootsingen te ontmaskeren. Die werden zonder pardon het nest uitgekierd. Uit het onderzoek blijkt dat de prinia's dankzij de kleurreceptoren in hun ogen de verschillen tussen de eigen eieren en die van de indringers scherper kunnen onderscheiden. Het menselijk oog is daartoe niet in staat.

Bron: NRC Handelsblad, 27 april 2010 / Proceedings of the National Academy of Sciences

Veren zonder vogels

Dat er vogels zijn zonder "echte" veren (met een stijve schacht en een vlag) wisten we. Denk maar aan kiwi's of casuarissen. Hun veren lijken meer op vertakte haren. Maar dat er ook veren zijn geweest waar nooit een vogel aan vast heeft gezeten, zal minder bekend zijn. Toch is het zo. Al sinds enige jaren worden met enige regelmaat fossiele dinosauriërs opgegraven die in het bezit blijken te zijn van veren. Echte veren wel te verstaan, zoals vogels die ook nu nog hebben. Onlangs hebben Chinese paleontologen vastgesteld dat volwassen exemplaren van de dinosaurus *Similicaudipteryx* aan de voorste ledematen vogelachtige penveren droegen. Ook aan de lange staart zaten veren. Het dier was ongeveer twee keer zo groot als een duif en zeer waarschijnlijk niet in staat om te vliegen. Wat de functie was van de veren blijft gissen. Een bijzondere ontdekking was dat de dinosaurus een grotere diversiteit aan veertypen had dan de moderne vogels.

Bron: NRC Handelsblad, 29 april 2010 / Nature